

FAGFORBUNDET

Høydepunkter gjennom fire år

2013–2016

Foto: Ellisiv Solvangsbak

Fagforbundets 4. ordinære landsmøte
16.-20. oktober 2017

Utfordret av blåblå regjering

Dette har vært en landsmøteperiode med den blåeste regjering landet noen gang har hatt. De rødgrønne tapte stortingsvalget 2013. Høyre tok med seg FrP i regjering og fikk en samarbeidsavtale med KrF og Venstre.

For Fagforbundet har det betydd arbeidskamper og streiker mot angrepene på Arbeidsmiljøloven, medlemmenes rettigheter og lønn. Fagforbundet deltok i tidenes største politiske markering – mot å gi større adgang for arbeidsgiverne til å ansette midlertidig, i stedet for fast.

1,5 millioner arbeidstakere streiket mot arbeidsminister Robert Erikssons (FrP) forslag om å endre Arbeidsmiljøloven. Foruten at alle arbeidstakerforbundene har advart mot midlertidig ansettelse, har Arbeidstilsynet, Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) og Petroleumsstilsynet advart om at midlertidige ansettelser kan gi økt sykefravær og økt risiko for ulykker. Likestillingsombudet mente forslaget ville stenge for utsatte grupper.

I februar 2016 nådde Fagforbundet en milepæl. Forbundet passerte 350 000 medlemmer. Med nærmere sju prosent av Norges befolkning som medlemmer, er Fagforbundets leder Mette Nord, bevisst hvilken samfunnsmakt og styrke som ligger i å ha så mange medlemmer, og at det er en styrke som må forvaltes med omtanke.

Hurra: Hele forbundet feiret at vi passerte 350 000 medlemmer.

Til VG sa forbundsleder Mette Nord i den forbindelse: Jeg sier som Pippi Langstrømpe: Den som er veldig sterk, må også være veldig snill. Fagforbundet skal kjennetegnes av verdiene våre, omtanke, solidaritet og samhold.

Fagforbundet hadde 31. desember 2016, 354 730 medlemmer, herav 221 225 yrkesaktive medlemmer.

Valg: Mette Nord ble enstemmig valgt som ny leder.

Ledelsen som ble valgt i 2013

På landsmøtet 2013 ble Mette Nord valgt til leder. Som nestledere ble Sissel Skoghaug og Odd Haldgeir Larsen valgt.

Elin Veimo ble hovedkasserer og Jan Helge Gulbrandsen og Roger Haga Heimli ble valgt inn i AU.

Leder for Seksjon helse og sosial ble Raymond Turøy. Leder for Seksjon kirke, kultur og oppvekst, Mette Henriksen Aas. Leder for Seksjon samferdsel og teknisk, Stein Guldbrandsen. Leder for Seksjon kontor og administrasjon, Britt Silseth.

Papirløst landsmøte 2013

Fagforbundet gjennomførte sitt første papirløse landsmøte. Med et papirløst landsmøte og helt nye digitale løsninger og muligheter, ble det utarbeidet en visuell profil som egnet seg på de nye plattformene og flatene.

Det meste ble konsentrert rundt det 16 meter lange lerretet som skulle fungere som blikkfang og bakgrunn for alt som foregikk på scenen. Det stilles store krav til uttrykket og fargene når delegatene skal sitte og se mot scenen i mange timer hver dag.

Det var lagt til rette for nettkommunikasjon, streaming, sosiale medier og videoopptak under hele landsmøtet, slik at det ble enkelt for dem som ikke var til stede på selve møtet å følge med og oppleve landsmøtet fra sin egen pc, nettbrett eller mobil.

Fagforbundet fikk mye medieoppmerksomhet i forbindelse med landsmøtet. Både avtroppende og nyvalgt leder fikk mye og positiv omtale i mediene.

Fagforbundet Ung

Det har vært en aktiv landsmøteperiode for Fagforbundets ungdom. Christina Beck Jørgensen har sittet som leder i perioden. Per 31. desember 2016 er i overkant av 42 000 av forbundets medlemmer 30 år eller yngre. Det er yrkesaktive, elever, lærlinger og studenter.

Et av de store prosjektene har vært ungdommens tannhelsekampanje. Den har rullet og gått siden våren 2014, med blant annet to markeringer foran Stortinget. Kampanjesida på Facebook har mer enn 107 000 følgere. En undersøkelse utført for Fagforbundet Ung i februar 2016 viser at åtte av ti er villige til å betale mer skatt for rimeligere tannhelse.

I januar 2016 byttet Fagforbundet Ungdom offisielt navn til Fagforbundet Ung.

Tannhelse: Her demonstrerer Fagforbundet Ung foran Stortinget

Kommunikasjon

Fagforbundet har i alle år satset mye på kommunikasjonsarbeidet. Per i dag har vi både en stor informasjonsavdeling og en stor redaksjon for Fagbladet. Til sammen utgjør vi 25-30 medarbeidere.

Som en del av kommunikasjonsarbeidet og det organisatoriske utviklingsarbeidet, ble digital kommunikasjon prioritert i fireårsperioden.

OSS tillitsvalgte kommer fortsatt på papir med ti utgaver, mens det elektroniske OSS-nyhetsbrevet sendes ut en gang per uke til ca 15 000 mottakere.

Etter hvert som tjenestene på hustrykkeriet er utvidet, ble det foretatt en navneendring; til Grafisk senter. For Fagforbundet er det nyttig og avgjørende for manges arbeid, ikke bare for dem som jobber med kommunikasjon, å ha mulighet til å gjøre disse trykke- og materielljobbene inhouse.

På papir: Fagbladet og informasjonsavdelingen produserer fortsatt en rekke blader og hefter på papir.

Fagbladet er mye lest både på papir og nett. De starta perioden med et mål om minst én egenprodusert nyhetssak hver dag. Nå sender redaksjonen ut ukentlige nyhetsbrev til rundt 50 000 mottakere. Målet om en ny sak daglig er nådd.

I løpet av 2016 fikk fagbladet.no en økning i antall sidevisninger på hele 110 prosent.

I september 2016 kunne redaksjon og utgiver fornøyd presentere papir versjonen av Fagbladet i ny drakt, med én felles utgave til alle medlemmene.

Egen organisasjon

Oppfølging av de organisatoriske vedtakene fra landsmøtet 2013 (forslag 1143) og oppfølging av «Godt fagforeningsarbeid» har vært det viktigste for organisasjonsenheten i 2016.

Arbeidet kalles Organisasjonsutviklingsprogrammet 2013–2017. I 2014 organiserte forbundsstyret dette arbeidet som et prosjekt. Det ble opprettet ei politisk sammensatt prosjektgruppe og forbundsstyret var styringsgruppe for prosjektet.

I 2014 leverte prosjektgruppa rapporten *Nåsituasjonen i forhandlingsarbeidet*, sett i sammenheng med de tre nivåene i Fagforbundet. I 2015 leverte den samme prosjektgruppa rapporten *Forhandlingsvirksomheten og det politiske/organisatoriske ansvar fordelt på de tre nivåene*.

Prosjektgruppa har i 2016 jobba for å se om det er noe ved egen organisasjon som kan bidra til å møte utfordringene på en bedre måte enn med dagens organisering. Arbeidet ble delt i tre. Det som operasjonaliseres umiddelbart, situasjonen i fagforeningene og saker som skal utredes. Arbeidet har vært leda av forbundsstyret gjennom at politisk ansvarlige for seksjoner og regioner, har rapportert om framdriften i arbeidet.

Kurset *Godt fagforeningsarbeid* er brukt i organisasjonsutviklingen. Mål for kurset er at fagforeningsstyret og seksjonsstyrene best mulig kan lede fagforeninga slik at den fungerer etter *Fagforbundets mål og intensjoner*. Det arbeides videre med satsinga på plasstillitsvalgte.

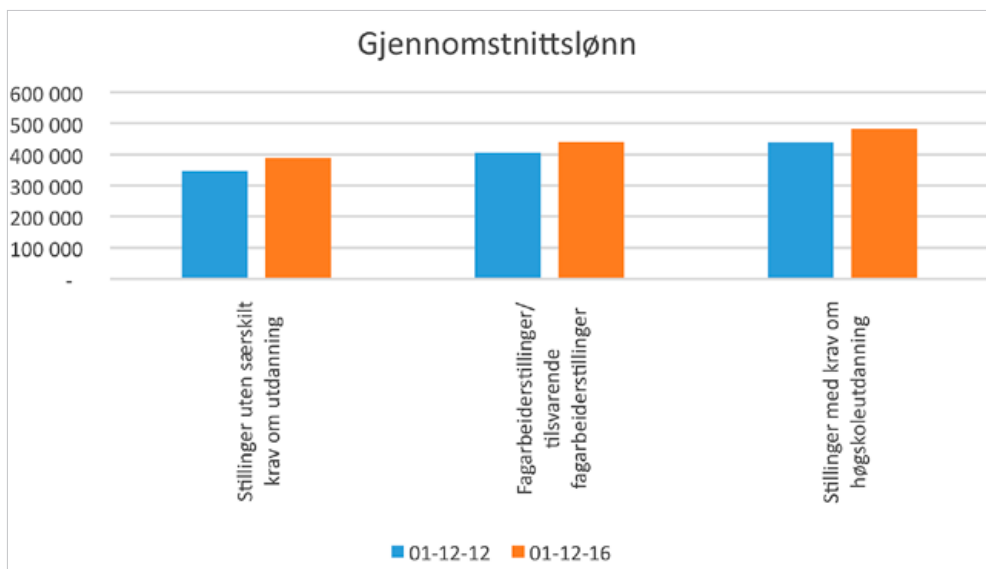
Tariff 2013–2016

Lønnsoppgjørene brukes til å fremme likelønn og rettferdig fordeling. Dette er avgjørende for å motvirke ulikhet. Oppsummering av landsmøteperioden viser at tariff og konfliktberedskap er blitt mer krevende. Mange meklings i mange tariffområder, ofte flere parallelt, resulterer i at organisasjonen blir presset til det ytterste både på tid og ressurser. Ved konfliktberedskap året rundt blir det konkurranse med kurs og møter som allerede er fastlagt. Dette skaper mangel på folk og tid, både i fagforeninger og fylkeskretser.

I mellomoppgjøret 2013 gikk alle oppgjør uten mekling. Fagforbundet sikret best mulig resultat for medlemmene gjennom helhetlig og enhetlig tariffpolitikk. Hovedtariffoppgjøret i 2014 ble forberedt med debattheft og gjennomføring av tariffkonferanser i alle fylkeskretsene. Oppgjøret ble preget av mange brudd og meklings, men kun en streik som kom etter brudd med NHO om tariffavtale for frisører. Det ble gjennomført mekling der meklerens skisse ble akseptert av Fagforbundet, men ikke av NHO/NFVB – Norske Frisør- og Velværebedrifter. Dette førte forbundet ut i en streik som varte i 15 dager. Det viktigste for forbundet var å redusere andel av provisjonslønn til fordel for større grunnlønn. Streiken bidro til at minstelønssatsene økte noe.

Grunnlaget for Fagforbundets prioriteringer i mellomoppgjøret 2015 ligger i vedtaket fra LO. Her ble det prioritert tiltak for lavlønte og fortgang i like-lønnsutviklingen. Alle oppgjør ble gjennomført uten mekling.

I 2016 ble tariffoppgjøret gjennomført med ti meklings og konfliktberedskap i 15 områder, men kun to streiker.

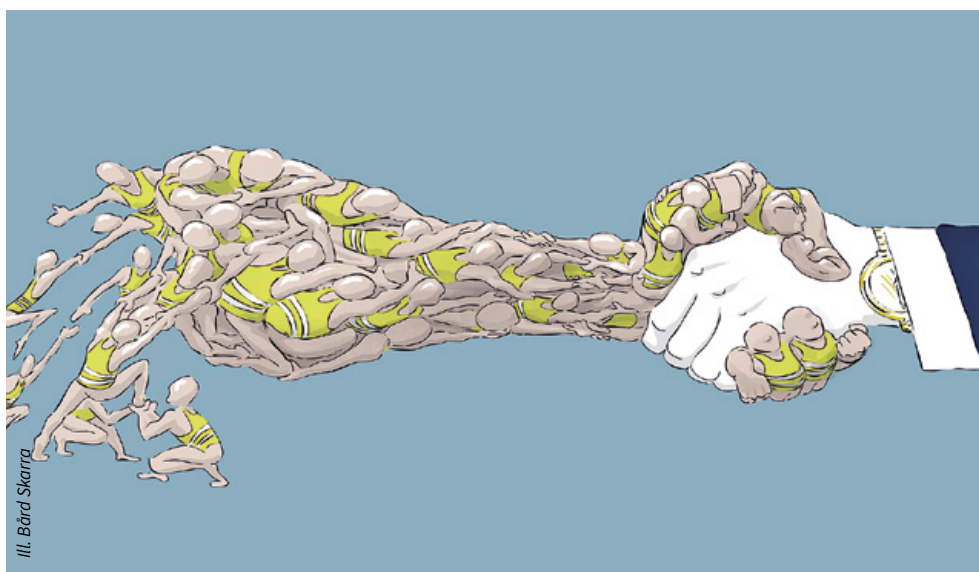
Kilde: TBSK tabell 3.4.17a og 3.4.1

Gjennomsnittslønn (inkl faste var tillegg)	01-12-12	01-12-16	Vekst kroner	Prosentvis vekst
Stillinger uten særskilt krav om utdanning	346 896	389 040	42 144	12
Fagarbeiderstill./tilsvar. fagarbeiderstill.	406 104	440 196	34 092	8
Stillinger med krav om høyskoleutdanning	439 380	482 844	43 464	10

KS-oppgjøret

Det ble brudd med KS Bedrift om energiavtalen, med mekling og påfølgende streik. El og IT «eide» streiken. Det var medlemmer i Fagforbundet som ønsket å melde seg ut, fordi det var montørene i EL og IT vi streiket for. Streiken varte over en måned. Medlemmene ble meldt ut av pensjonskassa. Dette ryddes opp i i ettertid med egen avtale med KLP. Den andre konflikten kom da det ble brudd mellom Spekter og Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL).

Forhandlingsresultat: Det var vanskelig å komme i havn gjennom forhandlinger i 2016. På en rekke områder ble det brudd med påfølgende mekling og streik.

Prisveksten i 2016 ble større enn forventet. Derfor ble det ikke reallønnsøkning for alle medlemmene slik vi krevde. Dette er noe som ikke har skjedd i Norge på mange år.

I 2016 startet forhandlingene om opprettelse av nye B-deler i Akasia konsernet, som er organisert i Spekter. Lønnsoppgjøret for 2016 var en del av forhandlingene. Det lyktes ikke å komme i mål med forhandlingene hovedsakelig grunnet uenigheter om pensjon. Dette medførte at forhandlingene strakk seg ut i 2017. Det ble da en streik for Akasia Barnehager AS og Akasia Kirke og Gravplass AS/Akasia Eiendomsforvaltning AS. Streiken varte en måned. Resultatet ble at de ansatte kan velge tjenestepensjonsordning fra 2018. Enten en innskuddspensjon eller en ytelsespensjon etter *Lov om foretaks-pensjon*. Resultatet inneholdt også lønnsoppgjøret for 2016 (og 2017) der det økonomiske resultatet var i tråd med arbeidslivet for øvrig.

Fagforbundet gjennomførte felles forhandlinger med Utdanningsforbundet, Delta og Lederne. Det var samarbeid i forbindelse med streikeuttak og diverse arrangementer i forbindelse med streiken. Samarbeidet fungerte godt både sentralt og lokalt og var en medvirkende årsak til at vi fikk et godt resultat.

Tariffhopping

Flere virksomheter har i løpet av landsmøteperioden skiftet arbeidsgiverorganisasjon. Det er spesielt Virke og KS Bedrift som har merket dette.

Virksomhetene har byttet arbeidsgiverorganisasjon til Spekter og NHO. Pensjon oppgis ofte som grunn. Oppsplitting og tariffhopping har økt betraktelig i omfang gjennom flere år og Fagforbundet har i hovedoppgjøret 2016 vært involvert i til sammen 80 tariffrevisjoner/opprettelse av nye overenskomster.

Pensjon

En stor utfordring i tariffoppgjørene, er pensjon. Nesten alle meklingene har i hovedsak dreid seg om pensjon. Arbeidsgiverne har som mål å minimere sin risiko knyttet til pensjon. Fagforbundets posisjon har vært å få etablert hybridpensjon i de avtaler dette er aktuelt.

Forbundet var forberedt på å ta kampen om forutsigbare, kjønnsnøytrale og livsvarige pensjoner, men drøfting av nye pensjonsordninger ble ikke en del av oppgjøret for de ansatte i kommunene.

Våren 2016 gikk arbeidsminister Anniken Hauglie ut og sa at hun ikke ville tariffeste pensjon, noe som gjorde at prosessen med ny offentlig pensjon stoppet opp. Dette fikk konsekvenser for en rekke andre oppgjør.

I barnehagesektoren valgte de store aktørene ulike løsninger på midlertidige ordninger i påvente av en avklaring av en ny offentlig tjenstepensjonsordning.

Det har blitt lagt ned et stort arbeid i å informere medlemmene, dels om hva en ny ordning vil kunne innebære for dem som venter på en avklaring, og dels hva nye ordninger faktisk betyr for de som har fått nye pensjonsordninger.

Elektronisk uravstemning

Vi gjennomførte elektronisk uravstemning i PBL-området i 2014. Dette var nybrottsarbeid som gikk bra. Svarprosenten nesten doblet seg – fra omtrent 18 til rundt 30 prosent.

I tariffoppgjøret 2016 gjennomførte forbundet elektronisk uravstemning på alle områder. Gjennomsnittlig svarprosent økte betraktelig fra ca 18 prosent til godt over 50 prosent.

Yrkesfaglig arbeid

Fagforbundets fire yrkesfaglige seksjoner skal gi forbundets medlemmer yrkesfaglige tilbud, samtidig som arbeidet i seksjonene skal styrke medlemmenes posisjon på arbeidsplassene og i samfunnet for øvrig.

Yrkesfaglig kvarett: Britt Silseth, SKA, Mette Henriksen Aas, SKKO, Stein Guldbrandsen, SST og Raymond Turøy, SHS.

Samarbeid med eksterne

Alle seksjonene samarbeider med eksterne aktører både når det gjelder utdanningstilbud, utforming av standarder og reguleringer i arbeidslivet. For eksempel samarbeider SKA med tre ulike fagskoler; AOF om kontorlag, med akademi helsesekretærer og et samarbeid med Fagskolen i Østfold for arkivarer. Samarbeidet med Høgskolen i Hedmark (HIM) om masterstudie i offentlig finansforvaltning hadde 120 studenter, og studie i kommunal forvaltning og ledelse hadde 60 studenter i 2016.

Utdanningsdirektoratet la høsten 2016 fram en rapport om yrkesfagene hvor kontorlaget er foreslått nedlagt. Flertallet i *Faglig råd for service og samferdsel*, støtter ikke forslaget, og seksjonen har arbeidet aktivt for bevare faget.

SST har blant annet jobbet på nasjonalt, nordisk og europeisk nivå med å få en strengere regulering av kjemikaliene i produktene som anvendes profesjonelt i frisørbransjen. De har også jobba med de ulike faglige rådene under Utdanningsdirektoratet, og i januar 2013 ble byggedrifterfaget vedtatt. Et resultat av tålmodig og godt arbeid.

Det viktigste som skjedde i det internasjonale arbeidet for SHS var EU-direktivet om nålestikkskader, som er en konsekvens av arbeidet i den sosiale dialogen i sykehusområdet.

Gull: Jenny Marlen Skogan vant World Skills i helsefagarbeiderfaget 2015. Her er hun sammen med Raymond Turøy.

World Skills

Fagforbundet har i landsmøteperioden vært representert i styret for WorldSkills Norge. Helsearbeiderfaget deltok i World Skills i Leipzig og fikk en femteplass. Fagforbundet og Helsedirektoratet samarbeider om et prosjekt som har oppmerksomhet på helsefagarbeiderfaget i yrkeskonkurranser. Helsefagarbeider er et prioritert yrke der SHS deltar i prosjektet Bli helsefagarbeider.

Jenny Marlen Skogan vant konkurransen i World Skills og ble verdens beste helsefagarbeider i 2015. Fagforbundet har lagt ned betydelige ressurser i trening og oppfølging i forbindelse med konkurransen og har i tillegg vært representert med ekspertdommer under VM. Yrkesmesterskapene har stor verdi i arbeidet for rekrutteringen til faget og engasjerer alle fylker. Celina Sørensen Tollefsen fra Harstad vant yrkes-NM i helsearbeiderfaget 2016 i konkurranse med 14 andre deltakere.

Det arrangeres konkurranser også for SKKO og det blir stadig flere lag i barne- og ungdomsarbeiderfaget til Yrkes-NM. SKA deltok med IKT- og servicefaget som visningsfag under yrkes-NM.

Konkurranseutsetting

Faggruppe for renovasjon (SST) har bidratt til forskningsstiftelsen De-Factos kartlegging av husholdningsrenovasjonen i landets 20 største kommuner. Den viser at renovasjon i offentlig regi kan være økonomisk rimeligere for innbyggerne enn anbudsutsatt renovasjon. Det er laget en rapport Renovasjon ut på anbud – dyrt for innbyggerne, dårlig for de ansatte og brosjyre Verktøykasse mot sosial dumping.

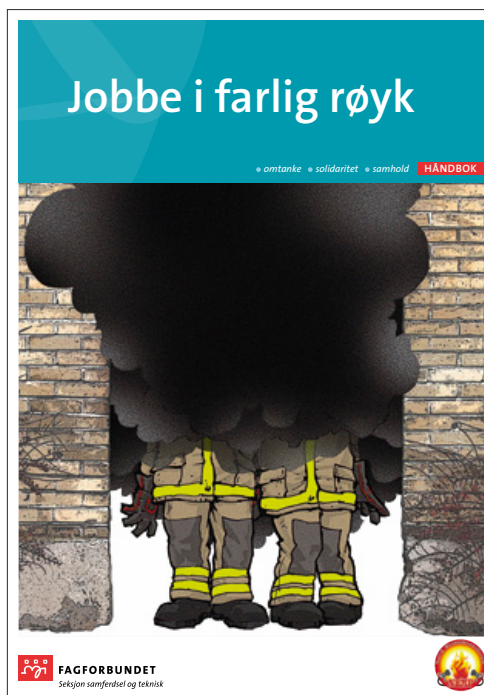
Jobbe i farlig røyk

Det er jobbet med kreftfare blant brann- og redningspersonell.

Temaet har vært på dagsorden på flere konferanser og det er arrangert møte med myndighetene og interesseorganisasjoner.

Det er laget et HMS-hefte i samarbeid med Norsk Brannmannsforum, *Jobbe i farlig røyk*.

Kreftfare blant brann- og redningspersonell er fortsatt aktuelt i 2016 og et forskningsprosjektet i regi av STAMI er iverksatt.

Alle brannvesen (ca. 280) har fått tilsendt tipsheftet *Jobbe i farlige røyk* og plakat med oversikt over gode vernetiltak. Med utgangspunkt i tipsheftet har det også blitt avholdt seminar for flere deltidsbrannkorps hvor mannskapene har blitt bevisstgjort kreftfaren og fått informasjon om egnede vernetiltak.

Fagbevegelsens ingeniører

Arbeidet med LO-ingeniør er videreført. De har fått eget tidsskriftet og nettside. LO har rundt 15 000 ingeniørmedlemmer. Disse jobber i alle sektorer og på tvers av ulike bransjer. Å gi et fullverdig tilbud til denne yrkesgruppa er derfor viktig for SST.

Det ble gjennomført et prosjekt gjennom *Prosjektforum* på Universitetet i Oslo, som resulterte i rapporten *Å dreie en stor skute*. Rapporten tar for seg mulighetene for økt organisering av yngre arbeidstakere med høyere utdanning i Fagforbundet.

Siden 2004: Barnehagedagen er et morsomt arrangement for store og små.

Barnehagedagen

I 2016 var temaet for Barnehagedagen les for meg, og Fagforbundet, i samarbeid med Foreldreutvalget for barnehager og Utdanningsforbundet ville vie barnehagedagen til barn og lesing.

Fagforbundet har vært aktive i arbeidet med å utarbeide en ny rammeplan for barnehager og styrking av kvaliteten i barnehagen. Barnehagedagen arrangeres i mars hvert år, og har vært arrangert siden 2004. Målet er å vise innhold og aktiviteter i barnehagen, og å bidra til økt forståelsen for arbeidet. Det er god oppslutning fra barnehagene og en hyggelig markering for barn og voksne.

Partnerskap mot mobbing

Fagforbundet er part i *Partnerskapet mot mobbing*. Partnerskapet ble signert også i 2016 og forpliktet oss til å bidra i arbeidet om å gjøre skoledagen lettere for dagens elever. Fagforbundet er særlig opptatt av at alle ansatte skal inkluderes i arbeidet mot mobbing, og få tilstrekkelig kompetanse til å kunne bidra på sin arbeidsplass.

Valgkamper

Fagforbundet har lang tradisjon for å jobbe hardt i valgkamper. Målet har alltid vært å få medlemmene til å bruke stemmeretten. Gjennom omfattende medlemsundersøkelser annen hvert år, har vi erfart at dersom medlemmene virkelig går og stemmer, så stemmer de som regel rødgrønt.

Stortingsvalget 2013:

Forbundet kjørte en hektisk og krevende valgkamp for rødgrønn seier. Det endte dessverre med et annet resultat enn det vi jobbet for.

Gjennom et langvarig arbeid med valgkampanje, annonsering, postkortaksjon, velgeraksjon på nett og i sosiale medier, utgivelse av bladet som gikk til alle medlemmer; *Når de blå styrer*, utarbeiding og koordinering av leser- og debattinnlegg, bidro informasjonsavdelinga til å gjennomføre en av de beste og mest omfattende valgkampene Fagforbundet har kjørt. Velgeraksjonen *Den som stemmer bestemmer*, ble kjørt på www.fagforbundet.no og fagforbundets facebooksider fra slutten av juni og fram til valgdagen.

Målene i forbundets valgkamp ble utviklet på bakgrunn av tidligere evalueringer, samt en spørreundersøkelse gjennomført i de lokale fagforeninger.

Foto: Jan Lillehamre

Stemmemuskel: Her er et av våre medlemmer som viser stemmemuskelen. Fra kampanjen ved valget i 2013.

De viktigste målsettingene var:

- å øke valgdeltagelsen blant egne medlemmer
- å mobilisere til oppslutning rundt de partiene som støtter vår politikk
- å øke engasjementet og bevisstheten mellom det faglige og politiske arbeidet
- å få våre saker inn i den offentlige debatt.

Blant mange gjennomførte tiltak er det spesielt tre tiltak som etter vår oppfatning gjorde en forskjell. Etablering av faglig politisk nettverk, gjennomføring av medlemsundersøkelsen blant medlemmene på det faglig politiske arbeidet, samt nett- og medieprofilering med et tydelig budskap.

Kommune- og fylkestingsvalget 2015:

Fagforbundets budskap i valgkampen var:

Stem på politikere som vil trygge hverdagen og arbeidslivet. I tillegg oppfordret vi medlemmene til å stemme på partier som:

- Sier nei til privatisering og konkurranseutsetting
- Går inn for hele og faste stillinger
- Ikke går inn for søndagsåpne butikker
- Vil tilby læreplasser til alle som trenger det
- Vil styrke eldreomsorgen og øke bemanningen
- Vil ha folkeavstemning om kommunesammenslåing
- Vil beholde nærskolen.

Fagforbundets valgkamp ble drevet på alle digitale plattformer, i alle kanaler. Nytt til denne valgkampen var bobiler som fylkeskretsene benyttet de siste ukene før valgdagen. De ble dekorert i Fagforbundets farger, med slagord og logo.

På hjul: I valgkampen 2015 var det første gang at fylkene leide bobiler, dekorerte dem og reiste rundt og besøkte lokale fagforeninger.

Fagligpolitisk skolering

I tillegg til den omfattende valgkampskoleringen kjørte Fagforbundet også ordinære fagligpolitiske kurs. Søknaden til kursene fortsatte også i 2015 å være så høy at det ble besluttet å utvide kursene fra 25 til 35 deltakere per kurs. I alt ble det holdt fem kurs med i alt 170 deltakere.

Etter valget i 2015 hvor Arbeiderpartiet fikk over 200 ordførere, ble det satt i gang et arbeid for å sikre samarbeidsavtaler i alle de kommuner hvor det er Arbeiderparti-ordførere.

Våren 2016 ble det utarbeidet en reiseplan og det ble gått systematisk til verks fylke for fylke. I løpet av 2016 fikk vi på plass 160 avtaler og 15 fylker har undertegnet samarbeidsavtaler. Samtidig ble den sentrale samarbeidsavtalen mellom Fagforbundet og Arbeiderpartiet revidert. Det fagligpolitiske samarbeidet er vitalisert og fungere bedre lokalt og sentralt enn på lenge.

Suksess: Faglig-politisk samarbeid har vært en stor suksess for Fagforbundet Vestvågøy. Kursleder Truls Hansen, sammen med hovedtillitsvalgt Sissel Andersen og leder av fagforeninga, Gunn Evy Kristensen.

Det er i 2016 arrangert seks fagligpolitiske kurs og nærmere 1000 medlemmer har vært gjennom denne skoleringen. Disse utgjør et nettverk som er skolert fram mot valgkampen, og som vil være sentrale valgkampmedarbeidere.

I løpet av høsten 2016 ble det gjennomført tre regionale valgkampskoleringer, samt en nasjonal fagligpolitisk valgkampsamling, hvor 150 medlemmer fra nettverket deltok.

Alliansebygging og samarbeid

Fagforbundet har mange alliansepartnere, både nasjonalt og internasjonalt. Siden vi er en av de største politiske aktørene i norsk arbeidsliv, er det naturlig at mange ønsker å være alliert med oss, eller samarbeide om enkeltsaker. Dette er nyttig – for begge parter. Samarbeidspartnerne våre tilfører oss spesialkompetanse, som vi ellers ikke ville hatt tilgang til. Ved vår hjelp kan mindre organisasjoner få hjelp og støtte til å fremme sine saker. Det er mange eksempler på samarbeidspartnere og alliansepartnere. Her kan organisasjonen Nei til EU nevnes. Vi har hatt et langt og konstruktivt samarbeid med dem over flere år.

Lokalsamfunnsforeningen er en organisasjonsom består av ordførere og politikere fra alle politiske partier. De har vært en viktig samarbeidspartner i arbeidet forbundet har gjort i forbindelse med regjeringas kommunereform.

En annen organisasjon er Klimavalgalliansen. Sammen har vi for eksempel arrangert Klimavalgkonferansen tre år på rad, med mer enn 500 deltagere. Vi har sammen løftet klimaspørsmålet i den offentlige debatten med felles opprop, kronikker og debattinnlegg.

Norsk Luftambulanse

Fagforbundet inngikk i 2012 en avtale med Stiftelsen Norsk Luftambulanse om finansiering av prosjektet *Mens du venter på ambulansen*. I perioden 2012-2016 har 143 kommuner fordelt på 207 lokalsteder blitt med i prosjektet. Ca 3 500-4 000 akuttjelpere står klar til å rykke ut i Norge. Avtalen med Norsk Luftambulanse om finansiering av pilotprosjekter av *Mens du venter på ambulansen* er videreført ut landsmøteperioden 2013-2017, med en økonomisk ramme på opptil tre millioner kroner per år.

Livreddende brannmanskaper: Med støtte fra Fagforbundet har mange deltidsbrannfolk fått god opplæring i å redde liv.

Solidaritet og internasjonalt engasjement

På landsmøtet i 2013 ble det vedtatt å videreføre Fagforbundet og Norsk Folkehjelps samarbeidsavtale til støtte til Norsk Folkehjelps prosjekter i Laos, Libanon og Palestina.

I løpet av siste fireårsperiode har det blitt gjort store framskritt i Laos med kartlegging og rydding av klasebomber, ved innføring av Norsk Folkehjelps metodikk. Fagforbundet støtter et eget klaseryddingsteam.

Fagforbundet støtter Kvinner Kan- og Unge Kan-prosjekter i de palestinske flyktningleirene. Til tross for at livssituasjonen har forverret seg med den syriske flyktningkrisen, fører prosjektene til at kvinner og unge får større innflytelse på eget liv og deltar i større grad i besluttede organer. Libanon har tatt imot over 1,4 millioner syriske flyktninger og Fagforbundet har samlet inn rundt 1,6 millioner kroner de siste fire årene til Norsk Folkehjelps arbeid, for dem.

Med et økt antall israelske bosettinger og krigen mot Gaza i 2014, har situasjonen for palestinere på Vestbredden og i Gaza blitt forverret de siste årene. Fagforbundet støtter bønder, fiskere, kvinner og unge gjennom Norsk Folkehjelps lokale partnerorganisasjoner. Krigen førte til store sivile tap og enorme materielle skader. Organisasjonene ga humanitær hjelp til befolkningen under og etter krigen, ryddet og bidro til nyplanting av ødelagt jord, samtidig som fisket ble gjenopptatt. Gjenoppbyggingen har skjedd i liten grad.

Okkupasjon: Israelsk soldater er et helt vanlig syn i Øst-Jerusalems gater.

Ambassadørkorpset har bestått av 25 ambassadører som har vært på en reise hver. Tre reiser har gått til Palestina, og to til Libanon. To Palestina-ambassadører har i tillegg vært Laos-ambassadører. Det har vært en delegasjonsreise til Laos.

I november 2016 var Fagforbundet med å danne nettverket *European Trade Union Initiative for Justice in Palestine*, som er det første nettverket i sitt slag i europeisk fagbevegelse. Målet er å koordinere kampanjer og utvikle felles strategier for å bryte nasjonale og EUs bånd til den israelske okkupasjonen. Nettverket representerer over tre millioner arbeidstakere i Europa.

Fagforbundet heiste det palestinske flagget 15. mai, tok initiativ til arrangementet *Vi flyr drager*, ikke droner og sluttet seg til kampanje for palestinske fanger. Flere fagforbund har sluttet seg til nettverket.

Sammen med SOS Barnebyer, drifter Fagforbundet en fantastisk barneby i Angola. Fagforbundets SOS-barneby består av tolv familiehus for 120 barn, barnehage for 100 barn, skole for rundt 1 300 elever og et lokalsamfunnsprogram som gir enslige mødre, storesøstre eller bestemødre hjelp til selvhjelp for å kunne ta vare på barna de har ansvar for.

Alle fylkeskretser har egne barnebykontakter, og per 31. desember 2016 hadde vi 5 348 bidragsyttere til barnebyen.

Lykke: Det er stor lykke for barnenbybarna å få gå på Cambiote-skolen, drevet av Fagforbundets SOS-barneby.

Internasjonalt faglig samarbeid

Mette Nord ble valgt til visepresident i EPSU som første norske kvinnen i denne posisjonen. Hun tok også over lederskapet i NOFS og KNS i 2016.

I Norden følger fagbevegelsen bekymret høyrepopulismens framvekst i Europa og amerikansk presidentvalg. Utfordringen er å opprettholde velferden og offentlige tjenester når privatisering blir en eneste rettesnor for partier som vil minske fagbevegelsens makt. Sterkere fagbevegelse kreves i Norden.

For PSI (Internasjonal faglig organisasjon for offentlige tjenester), ble Wikileaks-lekkasjene fra forhandlingene om handelsavtale TISA våren 2014 en stor vekker. Arbeidet mot handelsavtalene var viktigere enn på lenge. Fagforbundet satt i gang arbeidet umiddelbart, og tok ansvar for å koordinere arbeidet i Norge.

Forbundet har hatt en bilateral samarbeidsavtale med ALSWU i Russland siden 8. mars 2011. Formålet med avtalen er å styrke og utvikle samarbeidet bilateralt og internasjonalt gjennom utveksling av erfaringer og koordinering av holdninger til viktige problemstillinger i global og alleuropeisk fagbevegelse. I tillegg til samarbeid nasjonalt i begge forbund er det også etablert et samarbeid mellom forbundets fylkeskretser og regionale ledd i ALSWU.

I tillegg til flyktningkrisene jobbet PSI mye med privatisering, rettferdig skatt og antikorrupsjon, områder som styrker offentlig finansierte tjenester. PSI var også med å fronte det grønne skifte, rettferdig omstilling for anstendig arbeid og grønne arbeidsplasser.

Politikk og samfunnsengasjement

Fagforbundet skiller seg fra en del andre forbund med et stort politisk engasjement.

I denne fireårsperioden har mange fylkeskretser og kommuner engasjert seg i kommune- og fylkesreformen, med god bistand fra Fagforbundet nasjonalt. Det er bare en liten del av arbeidet forbundet har lagt ned.

Kommunereform

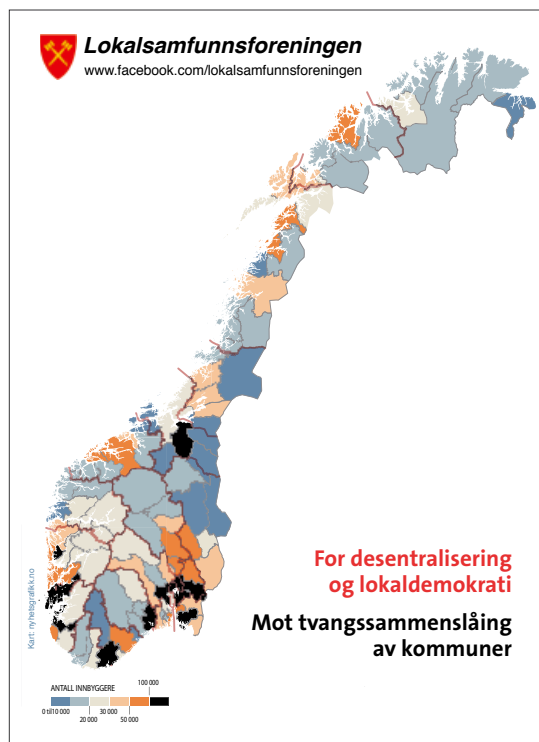
Strategisk stab har hatt ansvar for arbeidet med kommunereformen. De har blant annet å koordinert aktiviteter i egen organisasjon, og det politiske arbeidet i samarbeid med andre aktører.

I januar 2014 arrangerte forbundet, sammen med Lokalsamfunnsforeningen, en ordførerkonferanse med 200 politikere og tillitsvalgte. Dette var startskuddet for engasjementet som fulgte resten av året.

Det ble gjennomført mange møter, fra åpne folkemøter i kommunene, opplæringskonferanser på fagforenings- og fylkesnivå og den nasjonale konferansen sammen med Lokalsamfunnsforeningen.

Fakta, frivillighet og folkeavstemning er viktig i debatten, og har ikke minst bidratt til at det ble stilt spørsmål om hva kommunesammenslåing er løsning på?

Gjennom arbeidet er flere problemstillinger tatt opp:
Oppsplitting, konkurranse-utsetting/privatisering, Offentlig-privat samarbeid (OPS), sosial dumping, deltid, midlertidighet, sentralisering og avdemokratisering.

Strategiplanen

Strategiplanen fikk ny struktur i perioden. Strategiplanen er landsstyrets prioritering av hvor hovedinnsatsen skal være i landsmøteperioden for å nå målene som er vedtatt i prinsipp- og handlingsprogrammet. Strategiplanen i ny drakt er godt mottatt i på alle nivåer i organisasjonen.

Samfunnsøkonomi

Fagforbundet er med i redaksjonskomitéarbeidet i det vitenskapelige tidsskriftet *Samfunn & Økonomi*. Ansatte i forbundet har bidratt med flere vitenskapelige artikler der. Tidsskriftet er et verktøy for å spre Fagforbundets alternativ til den rådende markedsrettingen som skjer i offentlig sektor. Forbundets enhet med samfunnsøkonomer har drevet mye opplæring i egen organisasjon om hvordan konkurranseutsetting og privatisering skjer.

Skatt, profitt og velferd

For å øke kunnskapen om sammenhengene mellom velferd, skatt og ulikhet er det avholdt en seminarrekke: Konferansen *Skatt og velferd* ble arrangert sammen med PWYP, med internasjonal deltakelse.

Her ble det vist hvordan multinasjonale selskap kan organisere seg vekk fra både skatt og arbeidsgiveransvar, og hvordan norske og utenlandske eiere beriker seg selv. Det er arrangert et seminar hvor en forsker fra OECD viste at samfunn med små forskjeller har størst økonomisk vekst. Dette er fulgt opp med besøk fra SSB som viste at ulikheten er økende også i Norge, ikke bare i utlandet. Konferansen *Velferd, ulikhet og nødvendig åpenhet*, sammen med PWYP tok opp spørsmålet om hvordan det er mulig å stoppe næringslivets skatteflukt til land med lavere beskatning.

Fagforbundet har foreslått flere endringer i regelverket for at kommuner skal kunne forsikre seg om at bevilgede penger brukes i tråd med det som er vedtatt og at allmennheten skal få mer innsyn i hvem som eier virksomheter og hvordan skattepengene blir brukt.

Omstilling

Det er nå dokumenter at *Samarbeid lønner seg*, også økonomisk gjennom rapporten fra De Facto, rapport 2: 2015, med undertittel Økonomiske effekter av trepartssamarbeid i tre norske kommuner. De Facto har undersøkt effektene av lavere sykefravær, turnover, færre på AFP, flere på heltid, mindre bruk av eksterne konsulenter, redusert konfliktnivå og kostnader ved anbud. Gjennom tett kontakt med kompetansesenter og fylkeskretser bistår vi med konkret støtte i forbindelse med – og mot – vedtak om konkurranseutsetting både i KS-området og Spekterområdet.

Lokalt trepartssamarbeid

I arbeidet med å hente og systematisere erfaringene med trepartssamarbeid og gjøre kjent de gode eksemplene er åtte kommuner besøkt. Det er Øksnes, Bodø, Mo i Rana, Jevnaker, Vadsø, Malvik, Søgne, og Bergen. Bergen har vedtatt å bruke lokalt trepartssamarbeid som arbeidsmetode for å utvikle kommunen.

Skandale i Helse Sør Øst

I Helse Sør Øst RHS (Regionale helseforetak) ble det lagt ned mye arbeid i forbindelse med planer om å konkurranseutsette IKT-infrastruktur. Dessverre ble det fattet vedtak om konkurranseutsetting i september.

Det endte i en stor skandale som våre tillitsvalgte og fagfolk advarte om i forkant. Verken administrativ ledelse i Helse Sør-Øst, styret, eller helse ministeren tok forbundets advarsler til etterretning. Fagforbundet foreslo å drifte dette i egenregi med fagfolkene som allerede er ansatt i Helse Sør-Øst. Dette ønsket ble ikke imøtekommet.

Etter at skandalen ble kjent, fikk flere direktører sparken. Styret i Sykehuspartner måtte gå, og styret i Helse Sør Øst ser på saken på nytt.

Verving

Fagforbundet hadde per 31. desember 2016, 354 730 medlemmer, herav 221 225 yrkesaktive.

Det er et mål å ivareta medlemmer med høyere utdanning på en bedre måte. Arbeidet er langsiktig, både med aktiv verving, men også bevisstgjøring av studenter at Fagforbundet er et forbund også for dem med høyere utdanning. Det ble ansatt en rådgiver, som jobber både for SKKO og SHS, i februar 2015, som har spesielt ansvar for verving av høyskolegruppene. Dette har ført til en økning både blant ordinære medlemmer og studentmedlemmer.

Forbundet erfarer at sykepleiere, helsesekretærer og bioingeniører er grupper som er interessert i Fagforbundet. I tillegg ser vi et stort potensiale når det gjelder personlig brukerstyrte assistenter (BPA). Assistentgruppa er den nest største i SHS. Dette er en uensartet gruppe som Fagforbundet er opptatt av å gi disse medlemmene gode yrkesfaglige tilbud.

I 2015 fikk forbundet enda en ny gruppe; medlemmer med utdanning i ernæringsfysiologi på bachelor- eller masternivå.

Fagforbundet ble i 2016 en del av LO-prosjektet *Kampanje i servicesektoren*. LO-sekretariatet satte av seks millioner kroner til kampanjen i 2016, og ytterligere seks millioner vil bli fordelt på 2017 og 2018. Målet er 4 000 nye medlemmer og 100 nye tariffavtaler.

Verving: Hovdtillitsvalgt Jorunn Mikkelsen verver elektronisk.

Fagforbundet retter sin innsats også mot servicedelen av sykehussektoren, for eksempel IT, innkjøp, bygg og personal/HR. I tillegg satses det inn mot kjøpesentre for å nå de som jobber som frisører og innenfor hudpleie og velvære. Også apotek i helseforetakene og på kjøpesentre er mål.

Fagforbundsukene

I 2013 valgte Fagforbundet å dele opp fagforbundsukene fra to uker på høsten til en uke i slutten av juni og en i starten av desember. Dette på grunn av lave innmeldingstall i disse periodene.

Dette har gitt gode resultater på vervestatistikken. Nå møter forbundets tillitsvalgte medlemmer og ikke-medlemmer minst to ganger i året. Arbeidsplassbesøk og møter ansikt til ansikt blir aldri gammeldags.

Hovedmålet for Fagforbundsukene er at Fagforbundet skal være synlig, nær og stolt, mens de konkrete målsetningene er medlemsvekst, samt vervende aktiviteter på arbeidsplassene.

Det er blitt stadig mer vanlig å dokumentere de gode møtene med medlemmene, de gode samtalene og vise fram alle de flotte medlemmene og arbeidsplassene som blir besøkt i sosiale medier.

Facebook, snapchat og instagram er blitt viktige informasjonskanaler og det er enkelt å ta bilder og små filmsnutter med egen mobil og dele effektivt. Sosiale medier erstatter ikke den gode samtalen mennesker imellom, de bare utfyller bildet.

Tillitsvalgte og medlemmer på arbeidsplassene synes det er artig å se fagforeninga og fylkesrepresentanter på sin arbeidsplass. Alle liker besøk og vil gjerne bli sett. Gode og klassiske aktiviteter som matpakkeaksjon, nattpatruljer, arbeidsplassbesøk, utdeling av frukt og fruktkurver, gratis kino/teater og mye mer har vist seg å være noe medlemmer og andre ansatte setter pris på.

● *omtanke* ● *solidaritet* ● *samhold*